

Vicenç Villatoro

Van perdre els Estats Units la guerra del Vietnam?

Diu la llegenda que uns anys després d'acabada la guerra del Vietnam es van trobar dos alts responsables militars dels Estats Units i del Vietcong. El nord-americà va afirmar: "Nosaltres vam guanyar totes les batalles." I el del Vietcong li va respondre: "Sí, però nosaltres vam guanyar la guerra." Tots dos tenien raó. Des d'una perspectiva militar, els Estats Units van guanyar totes les batalles convencionals que es van produir. Però en cada batalla el Vietcong obtenia, malgrat la derrota aparent, avantatges estratègics —a més d'avantatges polítics i d'imatge, al mateix Vietnam, al món i sobretot a l'interior dels Estats Units— que al final li van permetre guanyar la guerra.

Però l'aplicació d'aquesta mateixa lògica, impecable, de la conversa entre els dos responsables militars portaria, si es fes avui dia, a uns resultats diferents. Amb Bush visitant el Vietnam

L'americà impassible de Graham Greene— que si la victòria dels nacionalistes vietnamites sobre França esdevenia una victòria comunista, es produiria un efecte dòmino sobre tota la regió i que per tant, des de la perspectiva americana, i en el marc d'aquesta confrontació mundial entre capitalisme (o món lliure) i comunisme que era la Guerra Freda, calia evitar-ho.

No van evitar-ho. Però van retardar-ho. Llavors —com passava en al conversa inicial entre els dos responsables militars— és clar que els Estats Units van perdre en primera instància la guerra del Vietnam. Però també és clar que van acabar guanyant la guerra freda, de la qual, per a ells, el Vietnam era només una batalla. I és possible, continuant amb els paral·lelismes, que el que en principi semblava una derrota en una batalla, amb perspectiva històrica hagi contribuït a guanyar la guerra. El Vietcong va perdre la batalla d'Hue, posem per cas, però aquesta batalla va acabar ajudant-lo a guanyar la guerra. Els Estats Units van perdre aparentment la guerra del Vietnam, però no era igual que l'arribada d'un règim comunista a tot Vietnam es produís immediatament després de Dien Bien Phu, l'any 1954, o que es produís l'any 1975. Ni en termes geoestratègics ni en termes de l'evolució interna del propi país.

Avui Vietnam és probablement un dels països de la zona on la ciutadania té més capacitat emprenedora, amb taxes de creixement econòmic del set per cent, amb una transició cap al capitalisme accelerada, oberta a les inversions estrangeres... No s'hi nota un sentiment antimericà, tot i que sí que de vegades una rebuig molt fort al passat colonial francès. En els termes de la nova guerra freda econòmico-energètica-política que s'està iniciant, el Vietnam sembla més un aliat dels Estats Units —s'ha vist amb la visita de Bush— que no pas dels veïns xinesos, amb els quals hi ha hagut sempre una relació ambigua. El nacionalisme vietnamita ho és més en confrontació amb la Xina que no pas amb els llunyans Estats Units.

És obvi que la guerra del Vietnam la van guanyar els nacionalistes vietnamites, que van unificar i construir el seu país. No és obvi que amb perspectiva històrica la perdessin els Estats Units. Si perdre una guerra vol dir que no s'hi aconsegueixen els teus objectius, els objectius americans al Vietnam tenien a veure amb el conjunt de la guerra freda, i al final la guerra freda la van guanyar i potser el Vietnam hi va contribuir d'una manera o altra. Els qui van perdre la guerra del Vietnam van ser els francesos, que volien conservar una colònia que van perdre. Però com bé deien aquells dos alts responsables militars del Vietcong i dels Estats Units, el Vietnam ens ha deixat alguna lliçó històrica de validesa universal. Guanyar totes les batalles no vol dir guanyar la guerra. Perdre totes les batalles no vol dir perdre la guerra.

La guerra de Vietnam ens ha deixat alguna lliçó històrica de validesa universal.

i sent rebut amb tots els honors, amb un país que creix econòmicament d'una manera importantíssima i que avança cap a una profunda occidentalització econòmica i cultural, poc sensible a la influència xinesa, fugint a tota velocitat del comunisme, ens podem preguntar avui qui va guanyar la guerra del Vietnam. Que la va guanyar el Vietcong no hi ha cap dubte. Però és segur que els Estats Units la van perdre?

Els Estats Units no estaven al Vietnam en una guerra colonial, per conservar una colònia a punt de perdre. La guerra colonial del Vietnam la van fer i la van perdre els francesos, sobretot a partir de la batalla de Dien Bien Phu. Per als americans, la guerra del Vietnam era de fet una batalla de la guerra freda contra la Unió Soviètica. Els Estats Units estaven convençuts —i no era una convicció ingènua— que l'exportació del comunisme formava part d'una estratègia de la Unió Soviètica en el marc de la guerra freda i que aquesta estratègia tenia un escenari al sud-est asiàtic. Creien —ho recull prou bé